

П О З И В

за учешће на десетом, јубиларном, међународном Годишњем научном скупу

на Сребрном језеру, 5. и 6. септембра 2025. године под називом:

ИЗАЗОВИ ПРЕД РЕЛИГИЈОМ И ЦРКВОМ У ИНФОРМАТИЧКОМ ДРУШТВУ

КАСНЕ МОДЕРНЕ

у организацији

Института друштвених наука из Београда (Форума за религијска питања и Центра за социолошка и антрополошка истраживања ИДН)

и

Центра за емпиријска истраживања религије из Новог Сада

Форум за религијска питања и Центар за социолошка и антрополошка истраживања ИДН-а уз партнерску подршку Центра за емпиријска истраживања из Новог Сада, организују традиционални, десети, јубиларни међународни социолошко-религиолошки скуп на Сребрном језеру, 5. и 6. септембра 2025. године под називом: *Изазови пред религијом и црквом у информатичком друштву касне модерне*.

Нема сумње о томе да модерна друштва карактеришу научни поглед на свет и нове технологије а у касно модерном, информатичком друштву, појединац и изражени индивидуализам постају највише друштвене вредности. Наравно, не само по томе, информатичко друштво се суштински разликује од тзв. традиционалног друштва у коме је култура под јаким утицајем *религије* пошто су вредности, норме и уопште свакодневни живот људи блиско повезани са религијом и религијском хијерархијом.

Широка примена информационо-комуникационих технологија у свакодневном животу радикално је променила начин комуникације и преноса информација у савременом друштву. Ове технологије значајно су утицале на друштвену динамику, организацију заједница и изградњу међуљудских односа, те извршиле трансформацију формалног и неформалног учења, као и начина обављања пословних задатака. Осим тога, ове промене примећују се и у перцепцији корисника нових технологија о друштву у којем живе, стварајући нове норме и очекивања.

Касно модерно друштво изнедрило је употребу вештачке интелигенције која алгоритамском контролом, аутоматизацијом послова и управљањем подацима мења начин на који

друштво функционише. Ове промене нису ограничене на економске и технолошке аспекте, већ захватају и друштвене норме и вредности, па самим тим и *културне обрасце*. У таквим околностима, традиционалне вредности и институције, попут религије и цркве, суочене су с изазовом очувања своје улоге у друштву, будући да је употреба дигиталних технологија изазвала преиспитивање традиционалних вредности и редефинисање моралног ауторитета.

За разлику од традиционалних друштава, у касно модерном, информатичком друштву, доступност садржаја различитих религијских, идеолошких и филозофских ставова је много лакша па се појединац може наћи у процепу између социјализацијом усвојених традиционалних вредности и вредности других религијских традиција и израза што не доводи само до релативизације усвојене вере него и до конфузије у вези са духовним идентитетом.

Истраживачки изазов друштвених научника не темељи се само на претходно изнетом. У постмодерном, информатичком интелектуалном озрачју изражава се и сумња у способност науке да реши најургентније проблеме савременог света те се поткопава вера у прогрес. Реакција на неолоиберализам и модернизам уопште у свету доводи до другачијих друштвених и духовних струјања која религију и спиритуалност поново постављају као појаве важне за индивидуални, и што је још важније, за друштвени живот, што се може одредити не само као виталност поменутих појава него у свом реактивном смисли и као десекуларизација и чак контрасекуларизација друштва.

Јасно је онда да се ради о противуречној ситуацији у којој сапостоје и елементи губљења значаја традиционалних вредности а са друге стране постоји друштвена потреба да се оне оживе, реafirмишу и чак да се поставе као фундаменталне вредности друштвеног живота.

Пред религије и цркве информатичко друштво поставља нове могућности али и ризике. Бити свестан, пре свега ризика, прва је претпоставке за адекватне одговоре на њих, како унутар самих верских организација и њихових хијерархија тако и истраживача друштвених феномена. Циљ овог јубиланог, међународног скупа јесте у постављању теоријског оквира за проучавање наведених истраживачких изазова и то са подразумевајућим интердисциплинарним приступом. Мноштво је истраживачких питања интересантних за овај скуп од којих потенцирамо само неке, не ограничавајући ауторе да предложе и друге у оквиру свог поља изучавања друштвених појава.

Предлажемо следеће подтеме скупа:

- Положај, могућности и тешкоће црква и религијских заједница у информатичком, савременом друштву;
- друштвене норме и вредности у ери касне модерне;

- дигитална трансформација и теологија: утицај дигиталне технологије (дигиталних медија) на верско учење и праксу?
- религија, црква и морална питања у дигиталном добу: етички изазови у доба вештачке интелигенције (морална питања која поставља развој нових технологија, укључујући вештачку интелигенцију и биоинжењеринг, и одговори религијских заједница)
- -етика, биоетика, генетски инжењеринг и религијске вредности;
- традиционалне вредности и религијски плурализам у дигиталном простору;
- црква и виртуална заједница: дигитални простор као нови облик религијског окупљања (феномен виртуалних цркава, online богослужења и дигиталних заједница верника);
- технологија, (де)секуларизација и нова духовност: изазови за традиционалне религијске институције (начини на које технологија утиче на секуларизацију, али и како оживљава традиционалне и алтернативне облике духовности);
- дигитална црква: религија у мрежном простору (стратегије и методе које религијске институције користе за ширење вере и мисије путем интернета и друштвених мрежа);
- религија и медији: утицај дигиталних и друштвених медија на перцепцију религије и цркве у друштву (како дигитални медији обликују јавну слику религијских институција/организација);
- религијска слобода у информатичком друштву: заштита права на веровање у дигиталном окружењу (како дигитализација утиче на права и слободе верника, посебно у репресивним политичким контекстима).

Међународни Програмски одбор научног скупа

- Др Мирко Благојевић, руководилац ФОРЕЛ-а, научни саветник ИДН-а, Београд, Србија;
- Проф. Др Сергеј Лебедев, професор Института друштвених наука и масовних комуникација Социјално-теолошког факултета Белгородског државног и истраживачког универзитета, Белгород, Руска Федерација;
- Др Горан Башић, директор ИДН-а, научни саветник, Београд, Србија;
- Проф. др Зорица Кубурић, редовна професорка Филозофског факултеа у Новом Саду (у пензији) и директор Центара за емпиријска истраживања религије, Нови Сад, Србија;
- Проф. др Златко Матић, ванредни професор Православно-богословског факултета Универзитета у Београду, Београд, Србија;
- Др Нена Васојевић, научна сарадница, управница Центра за социолошка и антрополошка истраживања ИДН-а, Београд, Србија;

- Проф. др Жељко Павић, редовни професор Филозофског факултета, Осиек, Хрватска;
- Проф. др Јури Стојанов, Универзитет у Лондону, Школа за оријенталне и афричке студије, Лондон, Велика Британија;
- Проф. др Кјел Магнусон, ванредни професор (у пензији) Универзитета у Упсали, Упсала, Шведска;
- Др Емил Хилтон Сагау, виши научни сарадник Лунд универзитета, Лунд, Шведска;
- Проф. др Иван Цвитковић, академик, Академија наука и умјетности Босне и Херцеговине, Сарајево, БиХ;
- Проф. др Владимир Бакрач, ванредни професор Филозофског факултета, Никшић, Црна Гора;
- Проф. др Нури Тиназ, Мармара универзитет, Истанбул, Турска;
- Др Ружица Цацаноска, научна саветница Института за социолошка, политиколошка и правна истраживања Универзитета св. Кирила и Методија, Скопље, Македонија;
- Доц. др Сергеј Трофимов, Факултет журналистике државног универзитета Ломоносов, Москва, Руска Федерација;
- Др Нонка Богомилова, научна саветница Института за проучавање друштва и сазнања Бугарске академије наука, Софија, Бугарска;
- Доц. др Красимира Марулевска, Југозападни универзитет „Нефит Рилски“, Педагошки факултет, Благоевград, Бугарска;
- Др Олга Смолина, Источно-украјински национални универзитет Владимира Даља, Кијев, Украјина;
- Др Даница Игрутиновић, Универзитет Сингидунум, Факултет за медије и комуникације, Београд, Србија.

Организациони одбор научног скупа

- Наташа Јевтић, ИДН, Београд;
- Мср Милан Благојевић, ИДН, Београд;
- Мрс Милица Јанковић, ИДН, Београд;
- Мср Љиљана Ћумура, Центар за емпиријска истраживања религије, Нови Сад.

Упутство за учеснике скупа

- послати до 1. априла 2025. године на енглеском или руском језику пријаву за научни скуп која садржи име и презиме аутора, афилијацију, наслов рада, мејл адресу, апстракт са не мање од 200 до највише 250 речи и 5 кључних речи на следеће адресе: office.skupovi@idn.org.rs и blagomil91@gmail.com;
- Скуп се одржава у вили Динчић, на Сребрном језеру (Велико Градиште) а програм ће накнадно бити доступан на сајту Института друштвених наука из Београда. Смештај је за учеснике бесплатан.

У Београду, 20. децембар 2025. године.

Директор Института друштвених наука, Београд
Др Горан Башић, научни саветник

Председник Програмског одбора научног скупа
Др Мирко Благојевић, научни саветник